

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inzerati) se sprejemajo in velja trispotna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.
Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 13.

V Ljubljani, v torek 18. januarija 1887.

Letnik XV.

Deželni zbor kranjski.

(Dvanajsta seja, 18. januarija.)

Prebere in potrdi se zapisnik zadnje seje, potem se poročilo deželnega odbora o reorganizaciji deželnega stavbenega urada izroči finančnemu odseku, poročilo njegovo o prošnji občin Ajdovica in Dvor za uvrstitev občinske ceste med Verbovcem in Dvorom med okrajne ceste pa gospodarskemu odseku. *

Deželni glavar grof Thurn odsekom priporoča, da naj se podvzajo s svojim delom, ker je državni zbor sklican na 28. dan januarja in je treba tudi gledati, da se stroški za deželni zbor preveč ne bodo narastli. Finančnemu odseku izrekel je pripoznanje, da marljivo deluje; za gospodarski odsek pa se je oglasil načelnik dr. Poklukar, rekši, da je ta odsek samo to na dolgu, kar se je v zadnji seji razdelilo.

Poslanec Detela v imenu finančnega odseka poroča o zgradbi mostu čez Savo pri Dolu, za ktere ob Savi ležeče občine prosijo podpore. Ker prošnji ni pridejanega nobenega načrta in proračuna dotičnih stroškov, ker mora tudi cestni odbor svoje predloge staviti, bo treba v tej zadevi še mnogo pozvedovanj. Zato se prošnja izroči deželnemu odboru, da bo potrebno pozvedel in deželnemu zboru v svojem času o tem poročal.

Podobčini Narin se za napravo mostu čez Steržen dovoli podpora 50 gld.; občini Šturja za zgradbo studenca za pitno vodo tudi 50 gld. Prošnja posestnikov iz Fužin za podporo v popravu mostu, ki ga jim je povodenj podrla, se izroči deželnemu odboru, da prosilec dovoli primerno podporo iz kredita, odločenega v podporo po elementarnih neugodah poškodovanih.

Poslanec Dežman opominja pri tej priliki, da se prošnje za podporo silno množé, in da se za vsako cesto in vsaki most zahteva deželna podpora. Nekdaj ni bilo tako, kakor priča neki most pri Litiji, pri katerem stoji spominek z napisom, da so ta most tamošnji kmetje napravili z lastnimi de-

narji, in da jim je kmetijska družba v priznanje postavila ta spominek.

Poročevalec dr. Vošnjak mu odgovarja, da so ljudje dandanes prepraktični, da bi zaradi takih spominkov kaj delali, pa tudi takrat jim menda ni bilo dosti vstreženo z njim, ker je napis latinski in so vanj zijali, ne da bi ga bili razumeli.

Krajnemu šolskemu svetu v Pečah pri Moravčah se za šolski vrt dovoli 50 gold. podpore iz deželno-kulturnega zaklada.

Potem poroča dr. Poklukar o stavbah za obrambo bregov na Gorenji Savi in o podpori, ki naj bi se v ta namen dovolila iz deželnega zaklada. Sava tam čedalje bolj trga svet in je v teku 60 let odnesla že tri hiše; ena je zdaj zopet v nevarnosti in potreba je nujna, da se Sava tam vravná. Vse delo bo stalo okoli 19.000 gold. Deželni zbor je bil lani v ta namen dovolil 1400 gold. Ali ker vlada ni bila več obljubila kakor 400 gold., se delo ni moglo pričeti. Vlada je sprevidila, da bo treba kaj več storiti in da bo morala ona reč v roke vzeti, ako se hoče kaj zdatnega storiti. Deželni zbor je dovolil v ta namen obrniti lani dovoljenih 1400 gld., ob enem pa sklenil vrhu tega še dati 3600 gold., tako, da bo celi donesek dežele znašal 5000 gld. Okoli 1200 gld. bi prišlo na tamošnje prebivalce, dve tretjini, to je kakih 12.000 gld. bi pa zadelo državo.

Deželni predsednik baron Winkler razodeva radost, da se dovoljuje za omenjene stavbe zdaten znesek; on bo reč ministerstvu najtoplejše priporočal, ali ker zadeva tri ministerstva, namreč notranjih zadev, poljedelstva in kupčijstva, se reč ne bo tako hitro rešila. Potreba je pa nujna, toraj naj bi se z deželno podporo prej ko mogoče izvršila najpotrebnejša dela.

Poslanec Detela meni, da bi se reč predolgo zavlekla, ko bi se z deželno podporo čakalo, dokler vlada izreče svoje mnenje. Govornik je vsako leto to reč priporočal in deželni zbor je res privolil že več podpor, ki pa niso zadostovale. On toraj priporoča poročevalcu, naj v tem smislu spremeni predlog, da se deželna podpora dovoli za najnujnejša in naj-

potrebnejša dela, pričakovaje, da bode drugo potrebno preskrbela vlada.

Tudi dr. Sterbenec izreka enako željo, ker je potreba res silna, kakor vé iz lastne skušnje.

Poročevalec misli, da se bode dalo tudi s sedanjim predlogom doseči, kar so želeli predgovorniki. Politična oblast naj le lastniku tamošnjega poškodovanega jezú zapové, da ga takoj popravi in dosti bode pomagano Gorenji Savi. V teku enega meseca, misli, se bode od ministerstev lahko dobilo potrebno zagotovilo, ako se deželni odbor precej obrne do vlade, in potem se bode reč precej lahko pričela.

Detela še ugovarja, da s popravom jezú ne bo nič pomagano, ker Sava trga tam, kjer prej nikdar ni.

Pri glasovanju je odpadel dostavek, da se ima ta podpora dovoliti, kadar vlada prevzame druge stroške.

Na to se na znanje vzame letno poročilo deželnega odbora gledé ustanov (§ 9) in splošnih zadev (§ 11).

Poročevalec Hren je predlagal, da naj se ponovi lani sklenjena resolucija, ki vladi priporoča, da naj bi se Bled oklical za kopališče. Deželni predsednik baron Winkler je pa naznanil, da se je vse potrebno že zgodilo in bode reč skoraj proglašena. To naznanilo je vzel zbor zahvalno na znanje in poročevalec je prej omenjeno resolucijo umaknil.

Dr. Mošé poroča o proračunu zemljiško-odveznega zaklada ter v imenu finančnega odseka predlaga:

„Visoki deželni zbor naj sklène:

I. 1. Proračun kranjskega zemljiško-odveznega zaklada za l. 1887 s skupno potrebščino v znesku . . . 604.460 gld. 27 1/2 kr. in s skupno zaklado v znesku 534.609 „ 56 „ toraj s primanjvavo v znesku 69.850 gld. 71 1/2 kr. ki je pokriti z obrestljivimi državnimi posojili — se odobri.

2. Da se pokrije deželni donesek za leto 1887, naj se pobira 16 odstotna priklada na neposredne

LISTEK.

„Pro Slavia“ ali nekaj o beneških Slovencih.

(Dalje.)

Vse drugačih misli je pisatelj „Slavia italiana“; akoravno je zagrizen Lahón, vendar on hoče, da se napravijo stolice za slovenščino v Čevdatu in Špetru, da se bodo učitelji in učiteljice (za Slavijo ali slov. Benečane) naučili obeh jezikov, slovenskega in italijanskega (kakor pri nas slovenskega in nemškega), pri katerem nasvetu pa stoji gorostasno-neumna opazka (iz nevednosti ali hudobije, kdo vé?), „da naj se slovenščina očisti novouvedenih izrazov in da naj se jo obleče v popolno slovniško obliko!“ — Prašam pa pri tem, kaj bi nek še ostalo od italijanščine, ako bi jo hotel kdo vso očistiti od latinskih besed, oblik in korenin?! Kaj drugega, kakor same drobtince — za Hotentote v Afriki!

Beneški Slovenci so še zló pošteno pa delavno ljudstvo; ali ker so od nas ostalih že cela stoletja ločeni, so vedno na isti prvotni nizki stopinji je-

zika in omike, akoravno je predrla tudi v njih sredo že družba sv. Mohora. Oni ljubijo svoje duhovne „nunce“; v njih družinah se navadno moli zjutraj in zvečer „sv. rožar“ (roženkranc), tudi tretji réd sv. Frančiška je semtertje vpeljan. Le škoda, da jih tlači v mnogem oziru laška mōra! Hrepenijo pa vendar zló po slovenskem berilu in molitvenih bukvah, zlasti ženski spol. Ali žalibog, da je najti med njimi že italijanske molitvene bukve, katerih sicer malo umevajo; kajti slovenskih nima tam nihče na prodaj.

O kako vesele so bile že marsiktere beneške Slovenke, ko sem jim oskrbel slovenske molitvene bukve iz Ljubljanske „Katoliške Bukvarne“! Škoda za to dobro beneško ljudstvo, ki je z nami prav istega jezika in rodú, pa nima prilike se v tem duhu izobraževati, ker je tam le v malem številu, 36.000 duš, in še to od nas čisto ločeno.

Od duhovnov, razun nekterih izjem, tudi nimajo veliko pričakovati, ker se godí, da sami v prvič poslani k Slovincem, niti njih jezika ne znajo in se ga morajo še le iz njih ust (!) učiti, in vsled tega je tudi v njih molitvah in krščanskem nauku vse polno nepotrebnih laških besed in neumljivih

prestavljanj iz latinščine (n. pr. Jesus iter faciens = Jezus delavec te poti, itd.) in laščine (n. pr. „at“ te grevenge = djanje te grevenge) itd.

Farna dekanija Špeterska šteje le tri fare: 1. sv. Petra, 2. sv. Lenarta in 3. najnovejša v Drenkiji. Ali podložnih kaplanij imajo veliko. Prva jih ima 19, druga 10, tretja (novejša) pa le eno. Enako število, kakor kaplanij, je bilo starih občin. Imajo pa zdaj v vsem okraju in dekaniji Špeterski 50 za rabo vernim odprtih cerkvá, 30 večidel domačih slovenskih duhovnov in okoli 18 bogoslovcev v Videmskem semenišču.

V fari sv. Lenarta je tudi precej imenitno svetišče ali božja pot, kamor romajo ljudje iz vse Furlanije in beneške Slavije. Ta cerkev se imenuje: Stara gora ali „stara slovenska Mati Božja“ (Madonna del Monte), ker je podoba Matere Božje naslikal že 1448. l. nek slikar L'Ancona za 43 zlatih (dukatov). Čevdatski kapitelj z nekterimi slovenskimi vasmi je dal z velikimi stroški sezidati 1538. leta utvrdbé na okolo svetišča v brambo pred Turki, zato imenujejo Lahí to svetišče tudi: Castel del Monte, t. j. gorski grad!

(Dalje prih.)